

Vzgr Rb Amsterdam, 1 november 2006, Stemwijzer

www.stemwijzer.nl

PUBLICATIE

Selectie stemwijzer

[Uitgangspunt in deze procedure is dat het in beginsel aan IPP vrij staat de StemWijzer in te richten naar haar goeddunken. Zij handelt pas onrechtmatig jegens LibDem als de keuzes die zij heeft gemaakt bij de inrichting van de StemWijzer in redelijkheid niet gemaakt hadden kunnen worden.](#)

Hiervan is echter geen sprake nu naar het oordeel van de voorzieningenrechter het door IPP gehanteerde criterium voor het automatisch aanvinken (te weten partijen die bij de verkiezingen van 2003 in de Tweede Kamer zijn gekozen en partijen die volgens de peilingen een of meer zetels krijgen in de nieuwe Tweede Kamer), duidelijk en transparant is. Voorts is het systeem van de StemWijzer in zijn geheel overzichtelijk. Het is immers niet zo dat de zes partijen, waaronder Libdem, die door de deelnemer zelfmoeten worden aangevinkt, op een apart veld staan vermeld, doch zij staan, na vermelding van het gehanteerde criterium, op hetzelfde veld onder de twaalf wél vooraangevinkte partijen. Voor de gebruiker, is het fenomeen ‘aanvinken’ op dit veld bij de StemWijzer niet nieuw. Ook bij het veld ervoor wordt de mogelijkheid tot aanvinken gegeven. Voorts is het mogelijk de StemWijzer in te vullen eerst zonder de één of meer niet vooraf aangevinkte partijen en vervolgens terug te gaan naar het veld met de dertig stellingen en (één of meer van) de niet vooraangevinkte partijen alsnog aan te vinken. Anders dan LibDem heeft betoogd, is het in deze niet de vraag of IPP een voldoende rechtvaardigingsgrond heeft voor haar keuze om de StemWijzer zo in te richten als zij heeft gedaan. Eerst wanneer zou zijn vastgesteld dat LPP onrechtmatig heeft gehandeld bij haar keuzes, zoals bedoeld onder 4.1 komt de vraag aan de orde of daar een rechtvaardigingsgrond voor is. Ook de vergelijking met het mededingingsrecht gaat niet op. Nu IPP niet onrechtmatig gehandeld heeft is er ook geen sprake van misbruik van machtspositie.

Vindplaatsen: Mediaforum 2007, nr. 3, p. 30, m.nt.

[Hins](#)

Vzgr Rb Amsterdam, 1 november 2006

(Sj.A. Rullmann)

(...)

Vonnis in kort geding in de zaak van de vereniging Vereniging Liberaal Democratische Partij, gevestigd te Haarlem, eiseres bij dagvaarding van 26 oktober 2006, procureur mr. J.F.A. Doeleman, tegen

de stichting Stichting Instituut Voor Publiek En Politiek, gevestigd te Amsterdam, gedaagde, procureur mr. A.P. Meijboom.

Partijen zullen hierna LibDem en IPP genoemd worden.

1. De procedure

1.1. Ter terechtzitting van 30 oktober 2006 heeft LibDem gesteld en gevorderd overeenkomstig de in fotokopie aan dit vonnis gehechte dagvaarding. IPP heeft gemotiveerd verweer gevoerd. Ten slotte hebben partijen vonnis gevraagd. In verband met het spoedeisend karakter is op 1 november 2006 uitspraak gedaan door middel van een zogeheten ‘kop staart’ vonnis. Het onderstaande vormt de nadere uitwerking hiervan.

2. De feiten

2.1. LibDem is een politieke partij, opgericht op 25 augustus 2006, die voor het eerst deelneemt aan de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2006. IPP is een niet-partijgebonden stichting, die volgens haar bedrijfsomschrijving onder meer de betrokkenheid van de Nederlandse burgers bij politieke en maatschappelijke vraagstukken en het vergroten van kennis, inzicht en verantwoordelijkheidsgevoel wil stimuleren. Zij heeft de zogenaamde ‘StemWijzer’ ontwikkeld, waarmee sinds 1986 kiezers hun opvattingen met behulp van thans 30 vragen kunnen vergelijken met de programma’s van politieke partijen. De vergelijking mondt uit in een advies c.q. vangorde van partijen.

2.2. Sinds 17 oktober 2006 is de StemWijzer voor de verkiezingen van 22 november 2006 elektronisch beschikbaar op www.StemWijzer.nl.

2.3. De StemWijzer is als volgt ingericht. Eerst dienen 30 stellingen beantwoord te worden. Na beantwoording van alle stellingen, kan de deelnemer aangeven welke onderwerpen hij extra belangrijk vindt. In een volgend veld kan de deelnemer aangeven welke partijen hij wenst mee te nemen in het stemadvies. Onder het kopje ‘Kies partijen’ is vermeld:

Hieronder staan de partijen die bij de verkiezingen van 2003 in de Tweede Kamer zijn gekozen en de partijen die volgens verschillende opiniepeilingen een of meer zetels krijgen in de nieuwe Tweede Kamer. U kunt zelf kiezen welke partijen u betreft in het stemadvies. Wanneer u een of meerdere partijen van uw stemadvies wilt uitsluiten, kunt u het vinkje voor de partijnaam weghalen. Vervolgens zijn twaalf partijen ‘vooraangevinkt’; deze worden derhalve automatisch in het stemadvies betrokken. Direct onder deze twaalf partijen is de tekst opgenomen: Partijen die volgens de peilingen geen zetels halen, maar wel in alle of vrijwel alle kieskringen aan de verkiezingen deelnemen, kunt u ook meenemen in uw stemadvies. U kunt dat aangeven door een vinkje voor de partijnaam te zetten. Hierna drukt u op de knop STEMADVIES. Direct hieronder staan zes partijen, waaronder LibDem, vermeld, met daarvoor lege, niet vooraangevinkte, hokjes. Om deze partijen te betrekken in het stemadvies dienen ze dus door de deelnemer zelf aangevinkt te worden.

2.4 Bij brief van 23 oktober 2006 heeft LibDem IPP gesommeerd de inrichting van de StemWijzer aan te passen zodanig dat de zes thans niet bij automatisch

aangevinkte partijen wél automatisch bij het stemadvies worden betrokken. IPP heeft niet aan deze sommatie willen voldoen.

3. Het geschil

3.1. LibDem vordert – samengevat – IPP te gebieden de zes thans niet voorgeselecteerde partijen, althans LibDem, in de voorselectie van de StemWijzer op te nemen en deze daar te handhaven tot en met 22 november 2006, alsmede om de in de voorselectie opgenomen politieke partijen in alfabetische volgorde op te nemen, een en ander op straffe van een dwangsom.

3.2. Zij stelt daartoe dat de huidige opzet van de StemWijzer de nog niet in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen als LibDem tekort doet, omdat zij verschil maakt tussen nieuwe partijen en de gevestigde partijen. IPP werpt een extra drempel op voor LibDem om kiezers voor zich te winnen. Er is sprake van een ongelijke behandeling, waarvoor geen enkele rechtvaardiging is. Gezien de onbekendheid van LibDem en andere nieuwe partijen bij het grote publiek aldus LibDem, zal een deel van de kiezers LibDem niet aanvinken, met als consequentie dat ook in die gevallen dat de overeenkomst met het LibDemprogramma groot is, de StemWijzer LibDem niet zal adviseren. Mede in aanmerking genomen de gezaghebbende positie die IPP en de StemWijzer in de loop der jaren hebben weten op te bouwen, is de weigering ook LibDem automatisch mee te laten wegen, onrechtmatig jegens haar. Kiezers zullen immers juist onbekende nieuwe partijen als LibDem niet aanvinken, met als gevolg dat deze nieuwe partijen niet geadviseerd zullen worden. Daarbij suggereert een ‘vinkje’ goedkeuring en het niet aanvinken van de zes partijen daarmee dat zij van minder allooï zijn. De huidige opzet van de StemWijzer bevoordeelt aldus de gevestigde partijen en schaadt nieuwe partijen als LibDem. Aldus handelt IPP onzorgvuldig jegens LibDem. Het door IPP gehanteerde criterium (minimaal 1 zetel) is willekeurig, ook gezien de veranderlijkheid van opiniepeilingen. Gelet op de populariteit van de StemWijzer heeft LibDem een spoedeisend belang bij haar vordering: iedere dag gebruiken duizenden kiezers de StemWijzer, die, hoewel het partijprogramma van LibDem bij hun opvatting aansluit, thans niet geadviseerd worden hun stem op LibDem uit te brengen.

3.3 IPP heeft gemotiveerd verweet gevoerd waarop hierna voor zover nodig zal worden ingegaan.

4. De beoordeling

4.1. IPP is een onafhankelijke stichting en geen overheidsorgaan. Uitgangspunt in deze procedure is dat het in beginsel aan IPP vrij staat de StemWijzer in te richten naar haar goeddunken. Zij handelt pas onrechtmatig jegens LibDem als de keuzes die zij heeft gemaakt bij de inrichting van de StemWijzer in redelijkheid niet gemaakt hadden kunnen worden. Hiervan is echter geen sprake nu naar het oordeel van de voorzieningenrechter het door IPP gehanteerde criterium voor het automatisch aanvinken (te weten partijen die bij de verkiezingen van 2003 in de Tweede Kamer zijn gekozen en partijen die volgens de peilingen een of meer

zetels krijgen in de nieuwe Tweede Kamer), duidelijk en transparant is.

4.2. Voorts is het systeem van de StemWijzer in zijn geheel overzichtelijk. Het is immers niet zo dat de zes partijen, waaronder Libdem, die door de deelnemer zelfmoeten worden aangevinkt, op een apart veld staan vermeld, doch zij staan, na vermelding van het gehanteerde criterium, op hetzelfde veld onder de twaalf wél vooraangevinkte partijen. Voor de gebruiker, is het fenomeen ‘aanvinken’ op dit veld bij de StemWijzer niet nieuw. Ook bij het veld ervoor wordt de mogelijkheid tot aanvinken gegeven. Voorts is het mogelijk de StemWijzer in te vullen eerst zonder de één of meer niet vooraf aangevinkte partijen en vervolgens terug te gaan naar het veld met de dertig stellingen en (één of meer van) de niet vooraangevinkte partijen alsnog aan te vinken.

4.3. Anders dan LibDem heeft betoogd, is het in deze niet de vraag of IPP een voldoende rechtvaardigingsgrond heeft voor haar keuze om de StemWijzer zo in te richten als zij heeft gedaan. Eerst wanneer zou zijn vastgesteld dat LPP onrechtmatig heeft gehandeld bij haar keuzes, zoals bedoeld onder 4.1 komt de vraag aan de orde of daar een rechtvaardigingsgrond voor is. Ook de vergelijking met het mededingingsrecht gaat niet op. Nu IPP niet onrechtmatig gehandeld heeft is er ook geen sprake van misbruik van machtspositie.

4.4. Het enkele feit dat het wellicht gunstiger voor LibDem is indien zij wél in de StemWijzer vooraangevinkt zou zijn, maakt het voorgaande niet anders.

4.5. Ten slotte heeft IPP terecht aangevoerd dat het al dan niet aanvinken geen waardeoordeel bevat, zoals door LibDem is betoogd. Aanvinken wordt in het algemeen slechts gebruikt om de aanwezigheid van een persoon of goed te markeren en bevat verder, in tegenstelling tot de zogenaamde ‘krul’, geen waardeoordeel.

4.6. Gelet op het vorenoverwogene zal de vordering van LibDem worden afgewezen.

4.7. LibDem zal als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van IPP worden begroot op:

- vast recht €248,-
- salaris procureur €816,-
- Totaal €1064,-

5. De beslissing

De voorzieningenrechter

5.1. wijst de vorderingen af,

5.2. veroordeelt LibDem in de proceskosten, aan de zijde van IPP tot

op heden begroot op €1,064,-.

5.3. verklaart dit vonnis wat betreft de kostenveroordeeling uitvoerbaar bij voorraad.